

СТІКТА ЗАКОПЧЕНА*Sticta fuliginosa* (Dicks.) Ach

Родина Лобарієві — Lobariaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.**Наукове значення**

Гірський диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Спорадично в Атлантичній, Приатлантичній та Середній Європі, в помірній смузі Азії, на Канарських о-вах, в Пн. Африці. Пн. та Пн. Америці, Австралії. Українські Карпати. Адм. регіони: Ль, Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя кількість місцезнаходжень виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів під час суцільного вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання

У гірських лісах; на корі старих листяних порід та на вкритих мохом скелях.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань шкіряста, до 10 см завдовжки та до 8

см завширшки, з досить довгими та вузькими (0,5–2,5 см завширшки), по краю широкозрубчатими, а на кінцях заокругленими долями, зверху від сіруватої до сірувато-коричневої та бурої, блискуча, на кінцях долей зазвичай сітчасто-ребриста, з невисокими тонкими ребрами та неглибокими дрібними ямками, густо вкрита темними ізидіями. Знизу слань вкрита густими коротенькими ризоїдами, в центрі темно-бура до чорної, на периферії світліша до сірувато-жовтуватої, з розсіяними, увігнутими, білуватими цифелами (по краях долей дуже дрібними (0,2–0,5 мм у діаметрі), в центрі більшими (0,5–1 мм у діаметрі). Апотеції до 1 мм у діаметрі, розташовані на поверхні слані, переважно біля країв лопатей. Сланевий край ізидіозний. Розмножується нестатевим (ізидія-

ми) та статевим (веретеноподібними 2–4-клітинними спорами) шляхом.

Режим збереження та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському та Ужанському НПП. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk, 2003; Bielczyk, 2004; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

СТІКТА ЛІСОВА

Sticta sylvatica (Huds.) Ach.

Родина Лобарієві — Lobariaceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Гірський диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Спорадично в лісах Атлантичної, Приатлантичної та Середньої Європи, на Кавказі, в Пн. Африці, Пн. Америці. Українські Карпати. Адм. регіони: Ів, Зк.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилась, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів під час суцільного вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання

В гірських лісах; піднімається до межі лісової рослинності, на корі дерев, та на вкритих мохом скелях.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань шкіряста, до 13 см завдовжки та до 8 см завширшки, з досить довгими та вузькими (0,3–1,5 см завширшки), по краю широкозрубчатими, а на кінцях заокругленими долями, зверху від сіруватої до сірувато-коричневої та бурої, блискуча, на кінцях долей зазвичай сітчасто-ребриста, з невисокими тонкими ребрами та неглибокими дрібними ямками, здебільшого по краю долей з дрібними коротко розгалуженими зернистими ізидіями, розташованими лініями, особливо по ребрах, рідше поодинокі чи купками. Знизу слань вкрита густими коротенькими ризоїдами, в центрі темно-бура до чорної, на периферії світліша до сірувато-жовтуватої, з розсіяними увігнутими білуватими цифелами (по краях долей

дуже дрібними (0,2–0,5 мм у діаметрі), в центрі більшими (0,5–1 мм у діаметрі). Апотеції (дуже рідко) до 2 мм у діаметрі, розташовані по краях лопатей. Диск плоский до опуклого, рудувато-коричневий, обведений цілим голим краєм. Розмножується нестатевим (ізидіями) та статевим (веретеноподібними 2–4-клітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському НПП та Карпатському БЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk, 2003; Bielczyk, 2004; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

НЕФРОМА РІВНА

Nephroma parile Ach.

Родина Нефромові — Nephromataceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення
Неморальний диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем

Ареал виду та його поширення в Україні
Спорадично в хвойних гірських лісах Європи, на Кавказі, в пн. та помірній частині Азії, Пн. та Пд. Америці, Гренландії. Українські Карпати, зх. та Правобережне Полісся, Гірський Крим. Адм. регіони: Жт, Лв, Ів, Зк, Хм, Кр.

Чисельність та структура популяцій
Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилась, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності
Знищення локалітетів під час суцільного вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання
В гірському лісовому поясі, на корі старих дерев, на пеньках, здебільшого біля їх основи, та на вкритих мохом скелях у затінених місцях.

Загальна біоморфологічна характеристика
Слань тонка, по краях долей, а часто й по всій поверхні розвинені синюваті соралі, зазвичай зернисто-порохнисті (сірі), які іноді частково проростають в зернисті чи короткі коралоподібні соредіальні ізидії (буруваті). Зверху слань коричнева, рідше сіра, рівна чи зморшкувата, знизу — сірувато-коричнева до бурої, до країв світліша, гола або місцями з дуже коротким пушком, помітним лише в сильну лупу, матова чи трохи блискуча, часто зморшкувата, місцями прикріплена ридзинами. Апотеції розташовані на нижній поверхні коротеньких лопатей. Диск близько 0,5–1 мм завширшки, більш-менш круглястий до неправильної форми, здебільшого плоский чи трохи ввігнутий, голий, червонувато-коричневий, обведений

цілим сланевим краєм. Розмножується нестатевим (соредіями) та статевим (світлими чи буруватими довгастими чотириклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському та Ужанському НПП та Карпатському БЗ, Кримському ПЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації
Kondratyuk & Coppins 2000; Kondratyuk, 2003; Bielczyk, 2004; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников ..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

НЕФРОМА ЗАГОРНУТА

Nephroma resupinatum (L.) Ach.

Родина Нефромові — Nephromataceae

Природоохоронний статус виду
Вразливий.

Наукове значення

Монтанний диз'юнктивний лишайник, чутливий до змін лісових екосистем.

Ареал виду та його поширення в Україні

Європа, Кавказ, в пн. та помірній частині Азії (до Японії включно), Пн. Америка, Гренландія та Пн. Африка. Українські Карпати, пд. берег Криму. Адм. регіони: Льв, Зк, Кр.

Чисельність та структура популяцій

Трапляється невеликими групами або поодинокі. За останні десятиріччя чисельність місцезнаходжень виду різко зменшилася, частина місцезнаходжень зникла.

Причини зміни чисельності

Знищення локалітетів під час суцільного вирубування гірських лісів.

Умови місцезростання

У горах; на вкритих мохом стовбурах дерев (особливо при їх основі), скелях, мохах.

Загальна біоморфологічна характеристика

Слань листовата, з зарубчастими і цілокраїми, іноді сторочкуватими, 4–15 мм завширшки, долями, що зазвичай трохи налягають одна на одну, гладенька чи зморшкувата, гола або з тонким пушком над апотеціями, місцями з дуже дрібнолускатими ізидіями, що розташовуються рядками чи поодинокими групами, іноді (здебільшого по краю долей) з дрібнолопатеподібними ізидіями, брудно-сіра, оливково-бура до коричневої; знизу світло-жовтувато-сіра, сірувато-жовтувата до бурувато-рудуватої, з густим коротким світлим пушком та з численними світлими опуклими, папілеподібними цифелами (0,5–1 мм у діаметрі). Апотеції розташовані на нижньому боці коротеньких лопатеподібних виростів з краю

долей, з червоно-коричневим диском 5–11 мм у діаметрі, обведеним досить широким сланевим краєм. Розмножується нестатевим (ізидіями) та статевим (коричнюватими чи світлими овальними чотириклітинними спорами) шляхом.

Режим збереження та заходи з охорони.

Охороняється у Карпатському БЗ. Необхідно контролювати стан популяцій, розширювати мережу заповідних об'єктів, включаючи відомі сучасні локалітети виду, та здійснювати заходи, спрямовані на збереження старих лісових масивів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Kondratyuk, 2003; Макаревич и др., 1982; Окснер, 1956; Определитель лишайников..., 1975.

Автор: С.Я. Кондратюк
Фото: С.Я. Кондратюк

